

Miquel Costa i Llobera

Ha mort el gran poeta mallorquí. Havia escalat amb sos prestigis les més altes eminències del món literari; darrerament, però els palafreners de la glòria pecaren d'ingratitude i injustícia envers la notable figura de la illa, deixant-la caure en oblit: en l'expansió literària a l'estranger és ofuscat el seu nom, sens poder manifestar-ne el mòbil. Escaigudament i clara ho ha retret el mestre En Joan Alcover en son discurs presidencial dels Jocs Florals de Girona.

El renaixentisme del mestre desaparegut, que tan fonament senten els poetes de l'illa daurada—segurament per condició etnogràfica—va arribar a formar escola amb la publicació del llibre *Horacianes*. No obstant l'admiració general que llavors va produir-se, desaparegué prestament. La joventut actual sol constrènyer les admiracions als mestres a la possibilitat d'adquirir per a ella la ràpida glòria desitjada.

El cant de les belleses de la illa ha d'ésser senzillament admirable quan el cantor, com Miquel Costa, és ungit d'inspiració. La *Cala gentil*, el *Pi de Fomentor* són poesies immortals.

Nosaltres havíem la sort de comptar amb la seva col·laboració. S'estamparen a MARINADA les poesies *Càntic dels Peregrins de Randa pel centenari de Ramón Llull*, *Càntic per la inauguració de la Creu del Puig d'Inca commemorativa del XX*, *Himne per a abans de dormir*, traduït de *Prudenci*, aquesta última publicada l'any passat.

Verament és llàstima que els últims anys de la vida del mestre hagin sigut improductius. Sia la culpa dels qui en lloc d'estimular sa vena, l'adormiren en la fosca. El temps garbellador farà resplendir amb la porpra triomfal la producció del gran poeta.

La noia de la cama de fusta

Premi de les Cogregacions Marianes a Cassà de la Selva

Lema: CANÇÓ TRISTA

El meu camí es fa pesarós
 i els ulls se'm neguen de tristesa,
 i és el parlar més amorós,
 d'ençà que he vist a una bellesa
 que la fatal i negra sort
 s'hi aplanava molt injusta,
 empal·lidint el seu tresor,
 ennuvolant sa gràcia augusta.
 O bella noia dels ulls blaus
 i la mirada que fascina,
 dolça mirada que m'atraus,
 dolça mirada que em domina!
 Avança amb pena el foraster
 i el pensament vola que vola.
 Per què va ser i com va ser
 deixar-te amb una cama sola?

Quan t'he parlat, un cert temor
 de no ferir-te m'inundava,
 i, per damunt del meu amor
 a la beutat que contemplava,
 s'hi ha posat la compassió
 per ta bellesa destrossada,
 car ton somriure era el doló
 de la rialla que és forçada.

Totes les gràcies trobo en tu
 i les dissorts totes a l'hora,
 o la gentil del rostre bru
 que fins quan riu sembla que plora!
 i ni la joia del parlar,
 ni el cos que sembla una escultura;

ni aquesta llum del teu mirar
donen completa l'aventura
car jo no sento altres afanys
—blanca coloma malferida—
que l'alegria del vint anys
no et sigués tan esmortuïda.

Pels meus camins de rodamón
si n'he trobat de llum i coses!
He contemplat amb joia el món
llençant joiós sospirs i roses,
o bé l'elogi un xic banal
de la cançó sempre lleugera;
allà deixava un madrigal
per la donzella finestrera,
i més amunt l'alexandrí
a la qui jo no coneixia;
tot eren flors en el camí!,
tot eren versos i harmonia!
Tu, noia bella, en el teu llit,
quan no sabia ton martiri,
passaves hores de neguit,
hores de febre i de deliri.

Millor seria no cantar
i l'arpa meva restés muda,
car sols tinc ganes de plorar
per la beutat que ara em saluda.
El rodamón camina lent
i és pesarós el seu viatge,
car duu clavada al pensament
la dolça imatge,
la trista imatge i el turment
d'aquesta vida malenada
que es va posar per sempre més
damunt la noia venerada.
Per què la fèreu dissortada?
Tan bella que és!

PERE SALOM I MORERA

Libre d'òbits de la Parròquia de Santa Maria del Mar

1809.—El 27 de Juliol a les 4 hores de la tarda foren fusillats i sepultats en el fossó que hi ha en l'arena, tras de l'era dita d'En Oliveras, per sentència de la tropa francesa, *Miquel Vilar dels Bous*, *Josep Pallí* de cap amunt de la vila, el dos de Calonge i *Esteve Sureda* del veïnat de Sant Daniel de dita parròquia. Per la tropa foren judicats i sentenciats a mort i no volgué el General d'ella fossin portats al cementiri, encara que ho desitjaven molt les seves dones.

Pere Cutiller, mort a l'entrada dels francesos.

D. Joan Vinyas, » » »

Andreu Ferrer, presoner a França,

Josep Capellà, mort en l'entrada dels francesos, per ser un dels molts paisans que se proposaren defensar la pàtria.

Lluís Robert, taper, morí el 5 de Juliol. També treballà en les bateries construïdes per la defensa de la pàtria.

Antoni Tauler, patró. Morí en l'entrada dels francesos, el dia fúnebre per esta vllia, d'edat setanta i tants anys; no feia armes ni era apte per a defensar la pàtria, i amb tot, com fos entrada dins la vila molt furiosa, el mataren, segons veus, pujant l'escala de casa seva.

Joan Cama, mort en l'entrada dels francesos.

Miquel Mont, » » » Estava en les bateries.

Domingo Pagès, morí a Lloret d'una bala rebuda el 5.

Pau Matas. Mort per haver pres les armes.

Josep Sàbat, mort en l'entrada dels francesos.

Pere Saballs, » » »

Francisco Saballs » » »

Joan Danés » » »

Pau Vinyals » » »

Antoni Servià » » »

Joan Carreras » » »

Joan B. Parals » » »

Sebastià Reig » » »

Ursula Capellà, morí negada el 5 de Juliol.

Antoni Parals: el mataren venint de Bagur en el temps en que els francesos eren en ésta.

D. Jacinto de Alvarez, mort en l'entrada dels francesos.

R. Domingo Callís, Beneficiat, mort en l'entrada dels francesos.

Rafel Saguer, morí presoner a França on fou aportat junt amb els altres presoners fets en la capitulació de la ciutat de Girona.

Francisco Noguera, mort en l'entrada dels francesos.

Pons Palet, presoner a França.

Domènec Pagès i Gallart de Valmanya, capità del segon batalló de voluntaris de Girona que es creu morí en la sortida o abandonó que es féu del castell d'Hostalrich, per no poder subsistir a causa de no tenir viures i veure's rodejat de l'exèrcit francès.

1813.—Mort de Josep Escoy, soldat francès.

Hi havien a Palamós varis expatriats de Roses.

El Reverent Rector Carles Gironés escriu que la parròquia sofreix econòmicament a causa dels infortunis de la guerra dels francesos.

El 7 de Febrer de 1817, obtinguda la llicència del P i M. R. S. de Tobía, espedida en 6 de Septembre del prop passat any, fou beneït solemnement, amb assistència de la R. Comunitat i Ajuntament per mi baix firmat, el nou cementiri que d'ordre del Rei N. S. s'ha construït. A qual benedicció assistí gran part del poble.

1952
1802
143

Alegria perduda

Que em sento enyoradissa, jo diria,
d'aquella llar i aquella parla franca
dels bons amics que em pren la llunyania,
ha perdut el meu càntic l'alegria,
i el pobre cor, una il·lusió molt blanca.

Ara que diu—Gaudim—tot a la terra
perquè als arbres hi ha nius i als jardins roses
i ginesta com l'or dalt de la serra,
corpresa de tristesa les soterra
ma vida ses rialles més joïoses,
i ara no m'és el jorn com abans m'era
lluminós com camí de l'estelada,
bonica com abans, i riallera,
perquè avui ja no soc jo benaurada...

I a l'ensem em pregunto esporuguida. .

—On és mon esperit de dona forta,
per a veure les lluites de la vida,
si l'enyor ha trucat i de seguida,
li he obert sense lluitar la meva porta?..

Mes... tinc records preuats d'hores passades
a la llar dels antics, per companyia,
hores que em seran sempre benaurades,
i aixís em semblaran més apropades,
eixes terres que em prenen l'alegria.

M.^a DEL CARME MARCÉ

Maig de 1922

Impressions

Quan la rosa vermella s'esfulla de sobte, cau tota sencera. Els pètals de vellut, al matí, són piquets plens de rosada; si ve un cop fort de vent, és tornen ales; però si ve la pluja, devenen vaixells.

El passeig

El caminar és més bell, sota les acàcies del passeig, atapeïdes de florida.

Les branques tot just verdoses, gairebé sense fulla, tenen puntes fines, randes blanques, florida de neu olorosa, de raïms quietes i molsuts.

Quan el vent passa amb desenfrè, desgrana els rams de flors, que cauen a ruixats i fan damunt la terra una catifa nuvial.

* * *

Quan les acàcies estan quietes, aturades, els ocells fan gimnàs en les branques més florides. Es mouen amb suavitat, es gronxen poc a poc. Cap flor es deslliga. Arriba el vent, els ocells fugen, a terra cau mantell blanc i silent i el vent el mou amb gran rebombori.

La cigala serra la quietut amb frenesí; no se sap on és i serra sense descans. Les serres fan chor.

N'hi ha una que comença més depressa, amb eina nova, a llimar el silenci. Serra tan depressa, que sembla un motoret. Les altres, rac, rac, rac, ri ra ri ra qui, van lentes, i l'estre grinyola. Però la del motoret va depressa, i corre llis com una seda. De vegades s'equivoquen, i tornen a repassar el treball. Quin afany! Mai no reposen i el silenci cau a bocinets, quan el boec es desperta. Ara la cigala llima les hores trencades, plenes de sol.

* * *

M'he llevat de bon matí. El tel d'aire morat l'ha esquinsat el gall. Aleshores, a poc a poc, ha arribat la llum blanca del sol. Se n'han omplert les cases de l'orient; els pardals s'han posat a xiuxiuejar; les falzilles han emprès el vol; un vol que és una dansa; hi posen tanta gràcia, que quan giravolten

a frec de balcó, amb xerroteig de vestit de seda, els pardals callen; la casa talla la claror. I volen, ara al sol, ara a l'ombra.

Quan passaven pel sol es presumien mirant-se en el mirall de l'ombra seva que abaix, volava al seu darrera... i movien les ales de joia, es llençaven estesos, braços oberts, el xiscle al bec.

* * *

La lluna, al quart creixent.

La lluna fina i retallada té aprop un vol d'oronells que li fan crida. Vora la lluna hi ha la cabota d'un estel lluent. El sol es decanta i la llum darrera es deixata en una fosa de colors, s'amorata i s'aprima en fils d'ombra.

El noi al carrer, branda la canya. El rat penat cau. Es debat en les mans del butxí i mor en l'ombra: neixen les llums; al sostre del carrer s'aturen les estrelles, al defora s'encenen els fanalets de les cuques de llum, bombetes verdes, lluminàries fredes de la nit silent.

* * *

La granota fa l'eterna pregunta, però nignú li compra esclops. Mentre esquinça l'ombra del toll, el tòtil se'n burla; dóna una nota amb un pianet, cada dos compassos...

P. CASTELLVELL

Besllums

XI

CAMINET DE MUNTANYA

Camí de solitud
tot ple de quietud,
camí de melangia...;
solitari camí
flairós de romaní,
que ets bell en caure el dia!

XII

EL MAR A L'HORA BAIXA

El mar d'un blanc boirós
és tot melangiós

a l'hora cap-vesprana;
en contemplar-lo es sent
un cert pressentiment
d'altra vida llunyana.

XIII

MIRANT EL CEL

En quin indret s'escau,
Senyor, d'aquest cel blau
ma pàtria verdadera,
aquell mon somniat
tan ple de claretat
que a mon ànima espera ?

XIV

NITS D'ISTIU

O dolces nits d'istiu
tan pures, que floriu
eix esplendor d'estrelles...
jo no sé que teniu
que mon cor eterniu
en mirar-vos tan belles !

XV

VORA ELS ALOCS MORATS

Pels camins oblidats
florits d'alocs morats,
com me plau passejar-hi !
tenen tan dolç encís
que el cor enyoradís
no es cansa mai d'estar-hi.

XVI

A L'HORA DEL PRIMER ESTEL

El dia dolçament
s'acluca. Al firmament
el primê estel tremola...

En aquesta hora suau
plena de santa pau
ma pensa a tu se'n vola.

XVII

ELS TEUS ULLS CLARS

Els teus ulls clars m'han dit
que un amor infinit
per mi el teu cor sentia...;
i el meu, com s'ha eixamplat
quan així han parlat
els teus ulls clars, Maria.

XVIII

FRISANÇA

Quan mon cos morirà,
quin vol aixecarà
l'ànima deslliurada!...
Deu meu, podré vení
fins aquí on veig lluí
l'estrella de l'aubada ?

XIX

PRELUDI DE TEMPESTAT.

Un cel de tempestat,
cel baix, feixuc, irat,
sembla engolí la terra;
profund, menaçadô
se sent retrunyí el tro
com una veu de guerra.

El ràpid llampegâ
esquerda el cel i fa
extremir de patira.
La gent va a sos afers
callada, i pels carrers
un baf de terra hi sura.

A. GALLART.

Palamós - 1922.

Una llegenda de La Fosca

«Quan Pirene, la filla dels Pirineus, —després que fou llibertada de l'incendi per Alcides— decidí deixar la muntanya per conèixer les delícies de mar, manà a ses serventes que li cerquessin una platja xica, xica, per a establir-hi la seva morada i al mateix temps el niu dels seus amors.

Recorregueren tota la costa des del golf de Roses, el qual consideraren massa gran per un senzill refugi. En el Promontori Celebàndic, avui cap de Bagur, i en la cala anomenada d'Aigua Blava, cregueren que seria el redós desitjat per la princesa, més ella el refusà per massa pedregós i perquè temè que la serralada altíssima li recordaria massa la llar pairal que acabava de deixar.

Les cales de Calella i de Llafranc ja la temptaven en principi, però no es decidí fins que havent passat les Formigues, per una averia en la nau que la menava, se veié obligada a saltar a terra a una platjeta del peu de Cap Gros. Sos peus nusos, en enfonsar-se en la sorra finíssima de la platja, li produïren una sensació de tal dolcesa, que en restà meravellada.

Aquí—, digué a ses servents—, aquí m'hi bastireu un palau mig en mar i mig en terra, perquè pugui copsar al ensems les carícies de les ones i el pessigolleig del fi sorral. Els pins m'hi serviran de dosser, i les ones ajogassades m'adormiran amb llurs cançons.

La platja, abans quieta i solitària, amb l'estatge de la princeseta fou transformada en un petit paradís, amb jardins, horts i conreus. Els pescadors li regalaven els millors peixos de la mar i ella, en compensació, amb sa juvenesa omplia de cançons i d'alegria aquest bocí de costa levantina.

Qui primer s'adonà del canvi fou un veï molt proper que tenia el seu estatge amb honors de castell en la penya rocosa d'aquest nom. Tant per mar com per terra era quasi be una fortalesa inexpugnable en la manera d'ésser d'aquell temps. Ullprès per les gràcies de la princesa i per tot quan d'ella sentia contar per sos servents, decidí entrar-hi en coneixença; mes ella, qui cobava en son cor quelcom més que agraïment envers son salvador quan l'incendi dels Pirineus, no feu cap mena de cas dels oferiments del seu veï; ni súpliques, ni ambaixades, ni presents foren prou per a interessar el seu cor de dona.

De la negativa en restà molt desconortat el senyor de Castell; i prenent-la com a menyspreu, veient el seu amor propi humiliat, li trameté un missatger de la seva confiança per veure si amb amenaces podria aconseguir el que no havia pogut amb súpliques. Tot fou envà, i una nit, quan en el palau de la princesa tots dormien, fou traïdorament assaltat i posant en pràctica l'amenaça, hi calaren foc reduint a cendres el palau i sos habitants.

Del palau de la princesa no en restà més que un munt de runes, que llepades per les ones de dia i nit, amb el transcurs dels segles quedaren reduïdes a una sola roca que s'alça encara al mig la platja negra i recremada, per a record dels mortals. El color de la roca, que fou palau de la princesa, donà nom a la platja de La Fosca pel qual la coneix tothom; i en quant a Castell, encara el curiós visitant podrà veure-hi els grans carreus que formaven el fonament de les muralles amb ses torres, per la part de ponent, carreus que podriem calificar de ciclòpics, i de la part de terra s'hi pot veure la formació del portal d'entrada i l'excavació del fossó en la roca viva per a fer-lo més inaccessible».

Aquesta tradició no l'aneu a cercar en els veïns de la contrada perquè s'és esborrada de la memòria dels presents. En ma joventut vareig llegir-la en un vell pergamí de la rectoria del meu poble, únic exemplar tal vegada que havia escapat de la mà destructora del temps, quan encara no coneixia el mar més que de nom.

LL. BARCELÓ I BOU

Cançó de l' enamorada

Donzelleta, la donzella
qui no et cansas de mirar
la nit bruna que il·luminen
les fogueres de Sant Joan.

Donzelleta qui sospires
per l'amor que no vindrà
en la nit plena d'estrelles
i de joies i de cants.

Bella nina qui somnies
la vinguda de l'amant,
el qui ve de llunyes terres
galopant en corcer blanc.

El qui te posat altívol
i la mirada incitant,
el que diu dolces paraules
i somriu al teu davant.

Pobre nina enamorada
que te cansas d'esperar,
ja tos ulls regalimegen
per l'amor que és ben llunyà.

Donzelleta qui somnies
la vinguda de l'amant,
no sospiris ni l'esperis
aquest vespre de Sant Joan.

JOSEP AYESTA I BOIX

Crònica local

Amb fi d'exterminar o al menys de reduir l'exèrcit de rates, causa de moltes infeccions, l'Autoritat, inseguint ordres superiors, ha publicat un bàndol privant la cria de bestiar en les habitacions. No sabem l'efecte de la precaució governativa, però sí que en nostra població era ben necessària perquè hi han famílies que mengen l'escudella en mig de les gallines i conills. Es d'estranyar encara com hi ha tanta sanitat a Palamós.

L'Ajuntament va adherir-se a la proposta del Centre de Dependents de Comerç de Barcelona. Votaren en contra els radicals i s'abstingueren els mauristes.

Per conseqüència del simple trasllat d'una manifestació personal, els nostres companys de premsa, redactors de *Seny*, hagueren de presentar-se a declarar davant el Jutge de La Bisbal. Es assumeix que ha remogut molts de comentaris.

Hom nota marcadament la marxa de molts conveïns: cases per llogar, mercats fluïxos, botigues primparades, societats commogudes. La situació econòmica, de mal en pitjor. Si prossegueix la vigència de la llei seca als Estats Units i el marasme de moltes nacions europees, es registrarà un seguit de trastorns greuïssims, dels quals n'hem vist el començ.

Posen el crit al cel els gurmans de bons peixos, perquè els pescadors s'estimen més malvendre a Barcelona que donar baratet els raps, llagostes i calamars en el nostre mercat. De totes maneres, però, els gurmans no deixen de comprar, i els pescadors somriuen. Bé tenen merescut aquest somris.

Es any de bolets. I els qui glateixen per a cercar-los surten a bosc en corrues. No hi ha boca que no els tasti. Es una ventatja. I pensar que els andalusos no en fan cas. A Andalusia, mantes vegades, han anat a bosc els catalans amb panestres a collir bolets, igual igual que si anessin a l'hort a collir trumfes. Els boscos són ben humids, cosa pròpia per a la propagació dels exquisits rovellons i pinatells; amb tot, afortunadament, la Riera Aubi baixa amb poca aigua. En el pont, damunt aquesta riera, camí del Mas Gallardó i Puig Gifre, hi ha estat posada una barana, que era ben necessària per al bon pas.

Es de consuetud que la festa consagrada al Sagrat Cor de Jesús se celebri en el present mes. Enguany ha predicat el P. Blanch. L'Orfeó Ocellada ha cantat durant l'Octavari, i en el jorn de la festa ha fet sentir una missa de

Haller. Han lluit la veu els solistes Senyoreta Gadea i els Senyors Suñé, Pèrez, Prats i Conchs. La senyoreta Nativitat Roure, fundadora de l'Orfeó, ha tornat a Barcelona per a prosseguir els estudis de cant i de violí; també ha volat vers la capital, el jove violinista en Joan Llagostera; i els notables violinistes, En Germà Sabat i N'Agustí Conchs, antics col·laboradors de l'Orfeó, continuen amb èxit llur carrera artística: el primer en l'Orquestra d'En Pau Casals, el segon a Canàries on fou ventatjosament contractat.

Ha visitat Palamós En Pelai Girbau, qui en la guerra d'Àfrica ha participat en totes les accions, aconseguint valuoses recompenses. D'aquelles malaurades terres han tornat ja definitivament alguns minyons, entre ells en Raul Tauler.

Ignorant-se la causa, varen cremar-se completament dugues barques de bou en la cala de sota la farola, dita antigament del Frare Damià.

Fou interessant la reunió haguda en la Societat Cooperativa «La Equitativa». Els dependents demanaven el dret de jubilació, que els fou, per majoria de vots, denegat.

No hi ha dubte que una de les aficions més generalitzades és la teatral. Al «Centre Econòmic», han posat en escena els aficionats «Els mals esperits».

S'és enfonsat el vaixell que embarrancà en les Formigues.

Va constituir espectacle la vinguda de soldats de cavalleria que acamparen en l'esplanada dels Miradors.

Dies ha deixà la nostra notaria per la de Montblanch, el Senyor Palmés. Ara actua d'interí el notari Sr. Maruny de Sant Feliu de Guixols.

Per exquisit gust i per absoluta catalanització han admirat tots els palamosins la botiga del notable sastre Senyor Casanovas en el Carrer Major.

S'és constituïda en nostra vila una Delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, nomenant-se per unanimitat, els següents càrrecs: President, Joan B. Camós; Tresorer, Josep Fàbrega; Secretari, Antoni Plaja.

Sia a tothom notori que l'Agrupació Catalanista ha començat el seté curs de català gratis per a nois i noies:

Nois — Dilluns i dimecres de $\frac{7}{4}$ de 7 a $\frac{7}{4}$ de 8 del vespre.

Noies—Dimarts i divendres de » a » del »

Moviment del port

Vaixells entrats durant el mes de Septiembre de 1922

1, Vapor, Cisneros, (inglés); 2, veler, Teresa; 3, veler, Joven Paquito; 4, vap., Ampurdanés; 5, yat, Souvenir 2.^a, (francés); 6, veler, Maria Rosa; 7, vap., Ampurdanés; 8, veler, Pura Beneyto; 9, veler, Joven Paquito; 10, vap., Cabo San Vicente; 11, vap., Ampurdanés; 12, vap., Arana, (inglés); 13, vap., Ampurdanés; 14, veler, Joven Paquito; 15, vap., Cabo Quejo; 16, vap., Ampurdanés; 17, vap., Susmee Poika, (filandia); 18, veler, 2.^a Carmencita; 19, veler, Ramona; 20, vap., Ampurdanés; 21, veler, Joven Paquito; 22, vap., Orient, (inglés); 23, vap., Cervantes, (inglés); 24, vap., Ampurdanés; 25, vap., Hochland, (alemany); 26, vap., Ampurdanés; 27, veler, Joven Paquito; 28, veler, Teresa.
— Total 28.

Registre civil

Mes de Septiembre

Naixements.—1, Concepció Cubo i Sánchez.—2, Isabel Roget i Danés.—3, Angela Sureda i Deulofeu.—4, Santiago Viñals i Sadurní.—5, Joan Figueras i Romaní.—6, Libert Aviñó i Barti.—7, Francesca Turró i Llenas.—8, Joan Badia i Costart.—9, Adela Ramón i Parés.—Total 9.

Defuncions.—1, Rafel Sallés i Mayans, 11 anys.—2, Rafel Sallés i Vila, 42 anys.—3, Josep Domènech i Soler, 42 anys.—Total 3.

Matrimonis.—1, Joan Figueras i Portabella amb Joaquina Torrà i Castanys.—2, Josep Llorca i Linares amb Mariana Morata i Marín.—3, Baldomer Darder i Heras amb Elionor Sala i Prats.—4, Bonaventura Gironès i Cubies amb Magdalena Llinàs i Manyach.—5, Jaume Buxeda i Bofill amb Remei Serradell i Reixach.—Total 5.